

Dåp og konfirmasjon i særskilde situasjonar, rettleiing

Bruk av ordningane

Dåp i særskilde situasjonar

I Den norske kyrkja skjer dåp som hovudregel i kyrkjelyden si hovudgudsteneste og etter Ordning for dåp i hovudgudstenesta. Det finst og ei ordning for dåpsgudsteneste (Ordning for dåp i eiga gudsteneste), samt ordning for naudådåp. Den norske kyrkja har og ei ordning for heimedåp etter samisk tradisjon.

Ordninga for dåp i særskilde situasjonar vert brukt når ingen av desse ordningane er mogelege eller aktuelle. Dette kan vere situasjonar der dåpskandidaten eller føresette ønskjer dåp, men ikkje kan gjennomføre dåpen i ei hovudgudsteneste eller dåpsgudsteneste.

Konfirmasjon i særskilde situasjonar

Som hovudregel blir Ordning for konfirmasjonsgudsteneste brukt ved konfirmasjon. Ikkje alle konfirmantar kan gjennomføre ei ordinær konfirmasjonsgudsteneste. Då kan Ordning for konfirmasjon i særskilde situasjonar nyttast.

Særskilde situasjonar

Ordningane som er laga for særskilde situasjonar skal gje trygge og verdige rammer for dåp og konfirmasjon i svært ulike samanhengar. Til dette trengst godt liturgisk skjønn.

Det er alltid viktig å møte dei som skal bli døypt eller konfirmert og deira familie med openheit og forståing. Seremonien skal vere føreseieleg og samtidig tilpassa den einskilde situasjonen. Det vil variere kva dette inneber.

Døme på tilpassingar kan vere:

- **Musikk:** Om den som skal konfirmerast eller døypast er svært glad i musikk, kan musikken få god plass i seremonien. Kor mykje språk og tekst det er i songane kan variere. Lydsensitivitet kan gjere at song og musikk må avgrensast.
- **Tid:** Nokre gonger kan helsesituasjonar og/eller dagsform krevje at ein seremoni vert gjennomført på kort tid, slik at dei som ønskjer kan ta del i han.
- **Rørsle i rommet:** For nokre er det ikkje mogeleg å kome til på dei stadene liturgien legg opp til. Dette må det takast omsyn til i planlegginga og tilpassast

lokalt (t.d. med tanke på element i kyrkjerommet som kan flyttast, til dømes døypefont, kyrkjebenker, knelebank etc.)

- **Teikn og bilete:** For dei som treng at tale og stemme vert følgde av teikn, kan ein bruke teiknliturgien. [Du finn Døvekyrkja sin teiknliturgi her](#). Mange er og kjende med Teikn til tale og ein [ressurs med Teikn til tale finn du her](#).

Nokre treng konkrete bilete. Ein kan vise bilete av skjølve handlinga for å hjelpe dei som treng det til meistring og forståing.

- **Forkynning:** Ordningane for dåp og konfirmasjon i særskilde situasjonar er sentrerte omkring sjølve dåpshandlinga og konfirmasjonshandlinga. Preika eller talen skal vere tilpassa situasjonen. Ofte kan ho vere kort, vise til felles erfaringar (dåpssamtalen, konfirmantsamlingar) og ha ein konkret artefakt som evt. også vert gitt til dåpskandidaten eller konfirmanten (gripekross, dåpsdue, Kristuskransen e.l.)

Det liturgiske, diakonale, pedagogiske og pastorale skjønnet er avgjerande i alle slike tilpassingar.

Kyrkjerommet

Både dåp og konfirmasjon i særskilde situasjonar skjer i ein mindre og meir intim samanheng enn hovudgudstenesta eller konfirmasjonsgudstenesta. Det vil vere viktig å leggje til rette for at seremonien kan verte verdig, nær og høgtideleg på same tid.

I mange kyrkjer vil det vere aktuelt å flytte rundt på stolar og lage rom som gir fokus til det som skjer. Nokre kyrkjer har sidekapell eller andre område som rammar inn mindre seremoniarr på ein god måte.

Dåp og konfirmasjon er kyrkjas og kyrkjelyden sine ritual og høyrer i utgangspunktet heime i kyrkjerommet. I heilt spesielle tilfelle vil det likevel vere nødvendig å gjennomføre dåpen eller konfirmasjonen andre stader, som t.d. heime eller på institusjon.

Song og musikk

Det musikalske uttrykket i ein seremoni kan skape både gjenkjenning og avstand, og det er viktig å tilpasse dette til den aktuelle situasjonen. Kva kan passe og kva kan la seg gjennomføre, t.d. ved ulik kognitiv funksjon, lydsensitivitet og musikkinteresse?

Ordningane for dåp og konfirmasjon i særskilde situasjonar kan i nokre tilfelle bli gjennomført utan fellessong. Samstundes er det i andre situasjonar mogeleg å ha fellessong ved byrjinga og avslutninga av seremonien, og det er mogeleg å leggje til fleire salmar og/eller musikkinnslag som t.d. solosong. Dette gjer ordningane fleksible. Det er avgjerande med god dialog både mellom liturg og dåpskandidaten/konfirmanten og mellom liturg og muskar for å leggje til rette for ein god seremoni i kvar enkelt situasjon.